

ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBA
REGIONINĖS ETNINĖS KULTŪROS GLOBOS TARYBOS
POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2018-10-09 Nr. TP- 9

Vilnius

Posėdis įvyko 2018 m. spalio 5 d. 10 val.

Posėdžio pirmininkė Dalia Urbanavičienė.

Posėdžio sekretorė Audronė Daraškevičienė.

Dalyvavo: EKG T pirmininkė Dalia Urbanavičienė, EKG T pirmininkės pavaduotojas Jonas Rudzinskas, EKG T nariai: Virginijus Jocys, Zita Mackevičienė, Loreta Sungailienė, Juozas Šorys; 4 Aukštaitijos regioninės EKG T nariai; 6 Dzūkijos (Dainavos) regioninės EKG T nariai; 1 Mažosios Lietuvos regioninės EKG T narys; 10 Suvalkijos (Sūduvos) regioninės EKG T narių; 5 Žemaitijos regioninės EKG T nariai; 10 EKG T administracijos darbuotojų; svečiai: Kauno tautinės kultūros centro direktorė Vilija Kepežinskienė, Kauno TKC darbuotojai; Seimo narys Mindaugas Puidokas.

Dalyvių sąrašas pridedamas.

DARBOTVARKĖ:

1. Kauno tautinės kultūros centro geroji patirtis etnokultūrinio neformalaus ugdymo srityje.
2. EKG T ir jos regioninių tarybų vykdytos mokyklų apklausos apie Etninės kultūros pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimą rezultatai.
3. Kliūtys ir galimybės neformalaus etnokultūrinio ugdymo plėtrai.
4. Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados rengimas.
5. Etnokultūrinio ugdymo šviesuolių pagerbimas.
6. Dėl etninės kultūros projektų finansavimo iš Kultūros rėmimo fondo lėšų per Lietuvos kultūros tarybą.
7. Dėl Etninės kultūros plėtros valstybinės programos 2019–2027 m. rengimo.
8. Kiti klausimai.

Darbotvarkei pritarta bendru sutarimu.

Posėdžio dalyvius LRS Kultūros komiteto vardu pasveikino LRS narys Mindaugas Puidokas. Jis pabrėžė etninės kultūros svarbą.

1. SVARSTYTA. Kauno Tautinės kultūros centro geroji patirtis etnokultūrinio neformalaus ugdymo srityje.

V. Kepežinskienė (Kauno tautinės kultūros centro direktorė) pristatė Kauno tautinės kultūros centro gerą patirtį: vykdomą edukacinę veiklą, organizuojamus festivalius, kitus renginius ir t. t.

D. Urbanavičienė (EKG T pirmininkė) pasidžiaugė Kauno tautinės kultūros centro vykdoma veikla ir pastebėjo, kad vietoje po Nepriklausomybės veikusių devynių etninės kultūros centrų šiuo metu Lietuvoje yra likę vos keletas.

NUTARTA:

1. Kauno tautinės kultūros centro gerą patirtimi pasidalinti EKGt svetainėje.
2. Kreiptis į Kauno miesto savivaldybę siūlant stiprinti Kauno tautinės kultūros centrą.
3. Inicijuoti etninės kultūros centrų atgaivinimą.

2. SVARSTYTA. EKGt ir jos regioninių tarybų vykdytos mokyklų apklausos apie Etninės kultūros pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų įgyvendinimą rezultatai.

A. Žernienė pristatė Vilniaus mieste vykdytos apklausos rezultatus: iš 50 pagrindinio ugdymo mokyklų apklausoje dalyvavo 34 (68 %), iš 45 vidurinio ugdymo mokyklų – 23 (51 %). Ji pastebėjo, kad ne visi tiksliai suvokia, kas yra etninė kultūra: kaip etninės kultūros renginiai dažnai vadinami įvairiausi užsiėmimai, kurie iš tiesų su šia kultūra nieko bendro neturi.

V. Jazerskas pristatė tyrimo duomenis iš Suvalkijos (Sūduvos). Jis pastebėjo, kad etninės kultūros specialistų poreikį daugiausia išsako tos mokyklos, kurios šį specialistą jau turi. Tos mokyklos, kurios etninės kultūros specialisto neturi, ir neįaučia poreikio tokį specialistą turėti. Jis pastebėjo, kad tyrimą tęsiant klausimą apie etninės kultūros specialisto poreikį reikėtų skaidyti į dvi dalis: „ar yra etninės kultūros specialistas?“ ir „ar reikia etninės kultūros specialisto?“

R. Povilaitis pristatė apklausos duomenis iš Dzūkijos (Dainavos). Jis pastebėjo, kad daugumoje mokyklų etninė kultūra yra integruojama į kitus dalykus. Per šią apklausą nepavyko atskleisti, kurios tautos etninės kultūros yra mokoma daugiataučiam Šalčininkų rajone. Jis taip pat pasiūlė į anketą įtraukti klausimus, kokia dalis moksleivių gauna etnokultūrinių žinių ir kokios yra to rezultatai – kiek etninė kultūra yra vaikams artima, kokios yra jų vertybinės orientacijos.

Z. Mackevičienė ir R. Mikšaitė-Čičiurkienė pristatė apklausos rezultatus iš Aukštaitijos etnografinio regiono. Jų pastebėjimu, yra keletas mokyklų, kurios etninės kultūros ugdymu užsiima sistemingai, daugelyje kitų etninė kultūra integruojama į kitus dalykus ir neformalųjį ugdymą. Pasak jų, etninės kultūros specialistų trūksta visur.

J. Latakienė pastebėjo, kad klausimynas turėtų prasidėti nuo klausimo „Ar mokykla turi etninės kultūros specialistą?“, nes jei tokio specialisto mokykloje nėra, etninės kultūros integracija yra tik šios kultūros sampratos gadinimas.

V. Jocys pristatė duomenis iš Žemaitijos. Jis pastebėjo, kad Žemaitijos mokyklose etninė kultūra daugeliu atvejų taip pat integruojama į kitus dalykus. Jis pasiūlė apklausą tęsti ją gilinant ir jungiant su seminarų organizavimu.

D. Urbanavičienė apibendrino, kad daugelyje Lietuvos mokyklų etninė kultūra yra integruojama į kitus dalykus, tačiau ne vienoje tai daro mokytojai, neturintys etnokultūrinio išsilavinimo. Tokia situacija susidaro dėl to, kad daugelyje mokyklų etninės kultūros specialistų nėra. Ji pastebėjo, kad šių problemų sprendimas neįmanomas, kol etninės kultūros specialistų nėra savivaldybių švietimo skyriuose ir Švietimo ir mokslo ministerijoje (ŠMM).

NUTARTA:

1. Tyrimą praplėsti Vilniaus mieste, pakartotinai kreipiantis į mokyklas, kurios anketų neužpildė.

2. Tyrimo klausimyną papildyti pagal išsakytas pastabas (įtraukiant papildomus kiekybinius ir kokybinius klausimus) ir tyrimą etnografiniuose regionuose pratęsti kitais metais pagal Etninės kultūros tęstinumo ir kaitos programą.

3. Siūlyti ŠMM, kad kiekvienoje mokykloje privaloma tvarka dirbtų bent vienas pedagogas, turintis etnokultūrinių kompetencijų.

4. Kelti klausimą dėl etnokultūrinių kursų pedagogams organizavimo, bendradarbiaujant su LEKUS.

5. Siūlyti ŠMM įsteigti ministro patarėjo etninės kultūros ugdymo klausimais pareigybę.

6. Siekti, kad ŠMM patvirtintų Etninės kultūros ugdymo sampratą.

3. SVARSTYTA. Kliūtys ir galimybės neformalaus etnokultūrinio ugdymo plėtrai.

D. Urbanavičienė pastebėjo, kad įvedus etatinį apmokėjimą, ją pasiekė žinios, kad nukenčia neformalusis etninės kultūros ugdymas.

V. Kepežinskienė jai pritarė: etninė kultūra kaip prioritetas yra nebent tik tiems švietimo įstaigų vadovams, kurie patys yra etnokultūrininkai. Tačiau tokių yra vienetai. Daugeliui tai yra menkai suprantamas dalykas, todėl jų vadovaujamose įstaigose pinigai, skirti neformaliajam švietimui, nukreipiami į kitas sritis. Susidariusi „kišenė“ po etatinio apmokėjimo įvedimo nenaudojama etninei kultūrai puoselėti. Jos nuomone, būtini etnokultūrinio išprusimo kėlimo kursai įstaigų vadovams ir savivaldybių švietimo skyrių darbuotojams.

L. Sungailienė pasiūlė etninės kultūros ugdymo plėtrai pasitelkti konkursus, kuriuos galėtų organizuoti EKGK kartu su LEKUS. Tai galėtų būti alternatyvus etnokultūrinio ugdymo plėtos kelias, kuriame nebūtinai turi dalyvauti ŠMM.

NUTARTA. Inicijuoti etnokultūrinio išprusimo seminarus švietimo įstaigų vadovams.

4. SVARSTYTA. Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados rengimas.

D. Urbanavičienė pristatė EKGK nuveiktus darbus dėl Lietuvos mokinių etninės kultūros olimpiados sąlygų patvirtinimo.

NUTARTA. Rengtis etninės kultūros olimpiados organizavimui.

Tarptautinės mokytojų dienos proga už švietėjišką kultūrinę veiklą buvo pagerbti įvairiose švietimo srityse dirbantys etnokultūrininkai: Kauno miesto etninės kultūros mokytojų metodinio būrelio pirmininkė Aida Žalimienė, Kauno tautinės kultūros centro direktoriaus pavaduotoja Vaida Kasparavičienė, Vilkaviškio r. Gižų Kazimiero Baršausko mokyklos-daugiafunkcio centro dailės mokytoja Virginija Armanavičienė, Kretingos Pranciškonų gimnazijos etninės kultūros mokytoja ekspertė Virginija Rudavičienė, folkloro ansamblių „Kuršiukai“ ir „Kuršių ainiai“ vadovas Alvydas Vozgirdas, Jonavos krašto muziejaus edukatorė Rasa Kulytė-Libienė, tautodailininkė Lina Žaliauskienė.

5. SVARSTYTA. Etninės kultūros projektų finansavimas iš Kultūros rėmimo fondo lėšų per Lietuvos kultūros tarybą.

D. Urbanavičienė pristatė EKGK derybas su Lietuvos kultūros tarybos atstovais dėl geresnio etninės kultūros projektų finansavimo. Ji pastebėjo, kad šiuo metu veikianti etninės kultūros projektų finansavimo sistema sudaro itin prastas sąlygas etninei kultūrai puoselėti, ypač regionuose. Ji paragino skatinti etnokultūrininkus pretenduoti į šiuo metu formuojamas LKT regionines tarybas.

J. Rudzinskas (EKGK pirmininko pavaduotojas) pastebėjo, kad dabartinė projektų finansavimo sistema visiškai neužtikrina etninės kultūros ir kitų kultūros sričių finansavimo

tolygumo.

Perskaitytas Mažosios Lietuvos regioninės etninės kultūros globos tarybos pirmininkės Vilmos Griškevičienės laiškas, kuriame išsakyta mintis, jog etninės kultūros finansavimo sistemoje regionai turėtų sulaukti didžiausio palaikymo sprendžiant ne tik etninės kultūros puoselėjimo, bet kitas problemas (socialines, ekonomines ir t. t.).

J. Balnytė (LKT ekspertinės grupės vadovė) paskatino teikti etnokultūrinius projektus Lietuvos kultūros tarybai.

NUTARTA:

1. Skatinti regionų etnokultūrininkus pretenduoti į šiuo metu formuojamas LKT regionines tarybas.

2. Viešai analizuoti Estijos, Latvijos ir kitų šalių kultūros projektų finansavimo modelius.

3. Rengti siūlymą dėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo keitimo, siūlant pakeisti etninės kultūros globos funkciją iš savivaldybių savarankiškos į valstybės deleguotą.

6. SVARSTYTA. Etninės kultūros plėtros valstybinės programos 2019–2027 m. (toliau – Programa) rengimas.

D. Urbanavičienė pristatė bendrąsias nuostatas dėl Programos rengimo ir ankstesnius jos etapus, taip pat naujai parengtą Programos koncepcijos projektą. Ji pakvietė teikti siūlymus dėl šio projekto tobulinimo.

NUTARTA. Teikti siūlymus dėl Etninės kultūros plėtros valstybinės programos 2019–2027 m. koncepcijos projekto tobulinimo.

Posėdžio pirmininkė

Dalia Urbanavičienė

Posėdžio sekretorė

Audronė Daraškevičienė